

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2019/280**2018 m. gruodžio 3 d.****kuriuo dėl nuorodų į Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemą Europos Sąjungoje iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 138/2004****(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. gruodžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 138/2004 dėl žemės ūkio ekonominių sąskaitų Bendrijoje ⁽¹⁾, ypač į jo 2 straipsnio 2 dalį ir 3 straipsnio 3 dalį,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 549/2013 ⁽²⁾ (toliau – ESS 2010) nustatyta pagrindinė bendrų standartų, apibrėžčių, klasifikatorių ir apskaitos taisyklių sistema, pagal kurią valstybės narės rengia savo sąskaitas Sąjungos statistikos reikmėms;
- (2) žemės ūkio ekonominės sąskaitos yra nacionalinių sąskaitų palydovinės sąskaitos, kaip apibrėžta ESS 2010, siekiant, kad valstybių narių rezultatai būtų darnūs ir juos būtų galima palyginti rengiant sąskaitas Sąjungos reikmėms;
- (3) kadangi ESS 2010 patikslinamas ESS 95, Reglamento (EB) Nr. 138/2004 I ir II priedus reikia papildyti naujomis nuorodomis;
- (4) todėl Reglamento (EB) Nr. 138/2004 I ir II priedai turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 138/2004 I priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento I priedą.

Reglamento (EB) Nr. 138/2004 II priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento II priedą.

*2 straipsnis*Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2018 m. gruodžio 3 d.

*Komisijos vardu**Pirmininkas*

Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ OL L 33, 2004 2 5, p. 1.⁽²⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

I PRIEDAS

Reglamento (EB) Nr. 138/2004 I priedas iš dalies keičiamas taip:

1) Visame priede:

- a) „ESS 95“ pakeičiama „ESS 2010“;
- b) „NSS 93“ pakeičiama „2008 m. NSS“.

2) Skirsnis „Turinys“ iš dalies keičiamas taip:

- a) III.F.3. punkte „Renta (žemės ir žemės gelmių išteklių)“ pakeičiama „Renta (žemės ir žemės gelmių turtų)“;
- b) III.F.4. punkte „Turto pajamos, priskirtos draudimo polisų savininkams (neįtraukiamos į ŽŪES)“ pakeičiama „Draudimo polisų savininkams priskirtinos investicijų pajamos (neįtraukiamos į ŽŪES)“;
- c) VI. B.4. punkte „Pridėtinės vertės apskaičiavimas palyginamosiomis kainomis“ pakeičiama „Pridėtinės vertės apskaičiavimas nustatytų metų kainomis“.

3) Skirsnis „Pratarmė“ pakeičiamas taip:

„PRATARMĖ

Patikslinus Europos sąskaitų sistemą (ESS 2010) (*), buvo šiek tiek patikslinta ŽŪES taikoma pagrindinė metodika siekiant užtikrinti derėjimą su ESS, kad būtų užtikrintas valstybių narių ir centrinės nacionalinių sąskaitų sistemos ŽŪES suderinimas ir daromų pakeitimų pagrįstumas. Šis vadovas buvo parengtas atsižvelgiant į šiuos aspektus bei į ŽŪES sudarymo sąvokas, principus ir pagrindines taisykles. Jame taip pat minimi visi derinimai su žemės ūkio srities ypatybėmis.

(*) Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema – ESS 2010, Liuksemburgas, 2013.“

4) I skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1.02 dalies 2 išnaša pakeičiama taip:

„⁽²⁾ Nacionalinių sąskaitų sistema, 2008. Bendra Jungtinių Tautų, Europos Komisijos, Tarptautinio valiutos fondo, EBPO ir Pasaulio banko publikacija.“;

b) 1.03 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:

„ESS 2010 naudojami dviejų rūšių vienetai, o nacionalinė ekonomika suskirstoma dviem atitinkamais būdais.“;

c) 1.08 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:

„Šios dvi skirtingos pajamų rūšys (žemės ūkio gamybos sukurtos pajamos ir žemės ūkio valdų sukurtos pajamos) vertinamos siekiant dviejų skirtingų tikslų, todėl tam reikalingi du atskiri ekonomikos suskirstymo metodai: pirmasis metodas, skirtas ŽŪES, yra pagrįstas gamybos vienetais, kurie apibrėžiami darant nuorodą į ekonominę veiklą; antrasis yra pagrįstas namų ūkiais (t. y. instituciniais vienetais), kurių pagrindinis pajamų šaltinis yra savarankiška žemės ūkio veikla.“;

d) 1.09 dalis pakeičiama taip:

„1.09. Siekiant ištirti gamybos proceso ir naudojimosi prekėmis ir paslaugomis srautus, reikia pasirinkti techninio ir ekonominio pobūdžio santykius pabrėžiančius vienetus. Tai reiškia, kad paprastai instituciniai vienetai turi būti suskirstyti į smulkesnius ir labiau vienaarūšius vienetus pagal gamybos rūšį. Skirstymas į vietinius veiklos rūšies vienetus (vietinius VRV) skirtas būtent šiam reikalavimui patenkinti (ESS 2010, 2.147) (*).“

(*) Reikėtų paminėti, kad nors ESS pirmenybė teikiama vietiniams VRV, gamybos proceso analizei tinkamiausias yra vienaarūšės gamybos vienetas (VGV). Šis vienetas naudojamas sąnaudoms ir produkcijai analizuoti, nes jis tiksliai atitinka veiklos rūšį. Todėl instituciniai vienetai padalijami į tiek VGV, kiek yra veiklos rūšių (išskyrus pagalbines). Grupuojant šiuos VGV ekonomiką galima suskirstyti į „grynas“ (vienarūšes) šakas. Paprastai VGV tiesiogiai stebėti negalima, todėl vienaarūšių šakų sąskaitų negalima sudaryti remiantis VGV grupėmis. ESS apibūdintas šių sąskaitų sudarymo metodas. Jį taikant antrinė gamyba ir atitinkamos veiklos šakos sąnaudos priskiriamos atitinkamoms vienaarūšėms šakoms (ESS 2010, 2.153–2.156, 9.52–9.63).“;

e) 1.10 dalis pakeičiama taip:

„1.10. Vietinis veiklos rūšies vienetas (vietinis VRV) yra VRV dalis, atitinkanti vietinį vienetą. Vietinis VRV pagal 2008 m. NSS ir ISIC 4 red. yra vadinamas įstaiga. VPVR priskiriamos visos gamybą vykdančio institucinio vieneto dalys, prisidedančios prie NACE (2 red.) klasės lygio (4 ženklų) veiklos (pamatinis ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, plg. 1.55), be to, jis atitinka vieną ar daugiau veiklą vykdančių institucinio vieneto padalinių. Institucinio vieneto informacinė sistema turi būti pritaikyta nurodyti ar apskaičiuoti kiekvieno vietinio VRV gamybos vertę, tarpinį vartojimą, kompensaciją darbuotojams, likutinių perteklių, užimtumą ir bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą (ESS 2010, 2.148). Vietos vienetas – geografiškai apibrėžtoje vietoje esantis institucinis vienetas arba institucinio vieneto dalis, gaminantis prekes ar teikiantis paslaugas.“;

f) 1.11 dalis pakeičiama taip:

„1.11. Nors vietinis VRV gali sutapti su instituciniu vienetu arba jo dalimi kaip gamintoju; kita vertus, jis niekada negali priklausyti dviem atskiriems instituciniams vienetais. Kadangi praktiškai dauguma prekes gaminančių ir paslaugas teikiančių institucinių vienetų tuo pat metu vykdo kelių skirtingų rūšių veiklą (pagrindinę veiklą ir vienos ar daugiau rūšių nepagrindinę veiklą), juos galima suskirstyti į tokį patį vienetų pagal vietinių VRV skaičių, jeigu turima reikiama informacija. Tačiau vietos VPVR nesukuriamas iš pagalbinės veiklos rūšių (pirkimų, pardavimų, rinkodaros, apskaitos, transporto, sandėliavimo, priežiūros ir pan.; plg. 1.27), nebent jos vykdomos atskiroje vietoje, esančioje kitame regione nei vietinis VRV, kuriam šios paslaugos teikiamos (ESS 2010, 3.13).“;

g) 1.12 dalis pakeičiama taip:

„1.12. Iš esmės reikėtų traukti į apskaitą tiek vietinių VRV, kiek yra nepagrindinės veiklos rūšių, tačiau gali atsitikti taip, kad statistinė (apskaitos) informacija neleis atskirti vietinio VRV nepagrindinės veiklos arba jos dalių nuo pagrindinės veiklos. Jei prekes gaminantis ar paslaugas teikiantis institucinis vienetas vykdo pagrindinę veiklą ir taip pat vienos ar kelių rūšių nepagrindinę veiklą, jis skirstomas į tokį patį vienetų pagal veiklos rūšių skaičių, o nepagrindinė veikla klasifikuojama atskirai nuo pagrindinės veiklos. Papildoma veikla nėra atskiriama nuo pagrindinės ar nepagrindinės veiklos. Tačiau tam tikrai klasifikavimo sistemos kategorijai priskiriami VPVR gali pagaminti kitokio tipo produktus vykdydami nepagrindinę veiklą, kurios negalima atskirai nustatyti iš turimų apskaitos dokumentų. Taigi VPVR gali vykdyti vienos ar kelių rūšių nepagrindinę veiklą. (ESS 2010, 2.149).“;

h) 1.13 dalis pakeičiama taip:

„1.13. Laikoma, jog veikla vyksta tada, kai sujungus tokius išteklius, kaip įrenginiai, darbo jėga, gamybos metodai, informacinės sistemos ar produktai, sukuriamos specifinės prekės arba paslaugos. Veikla apibūdinama pagal gamybos sąnaudas (prekes ir paslaugas), gamybos procesą ir produkciją. Pagrindinė vietinio VRV veikla yra ta veikla, kurios pridėtinė vertė, palyginti su bet kokia kita to vieneto veikla, yra didžiausia. Pagrindinė veikla klasifikuojama pagal NACE 2 red., pradedant nuo aukščiausio lygmens ir paskui taikant smulkesnius (ESS 2010, 3.10).“;

i) 1.14 dalies paskutinis sakiny pakeičiamas taip:

„Išsamiausiai klasifikacijos lygmeniu, kaip apibrėžta ESS 2010 2.150 punkte, tam tikros rūšies ekonominei veiklai priklauso visi vienai NACE 2 red. klasei (keturių skaitmenų) priskiriami ir todėl tą pačią pagrindinę veiklą, kaip apibrėžta NACE 2 red., vykdančios vietos VPVR.“;

j) 1.16 dalies ii punktas pakeičiamas taip:

„ii) žemės ūkio vienetų ne žemės ūkio neatskiriamos nepagrindinių rūšių veiklos.“;

k) 1.17 dalies du paskutiniai sakiniai pakeičiami taip:

„Griežtai taikant ESS taisyklę vienetais ir jų grupei, žemės ūkio valda turėtų būti suskirstyta į kelis atskirus vietinius VRV, jeigu toje pačioje valdoje vykdoma kelių rūšių NACE 2 red. keturių skaitmenų klasei priskiriama veikla ir turima informacijos, kuri reikalinga pagal 1.10 dalį. Žemės ūkio valdos kaip žemės ūkio veiklos vietinio VRV naudojimas nacionalinėse sąskaitose ir ŽŪES yra pagrįstas statistiniu metodu.“;

- l) 1.19 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Kadangi pagal ESS 2010 tam tikros rūšies ekonominę veiklą sudaro grupė vienetų, kurie kaip pagrindine veikla užsiima tokios pačios arba panašios rūšies veikla, žemės ūkio veiklos apibrėžtis ŽŪES priklauso nuo šios rūšies ekonominei veiklai būdingos veiklos ir jos vienetų nustatymo.“;

- m) 1.20 dalies įžanginė frazė pakeičiama taip:

„Žemės ūkio veikla traktuojama kaip visų vietinio lygio VRV, kurie užsiima toliau išvardytų rūšių ekonomine veikla kaip pagrindine arba nepagrindine veikla (plg. 1.60–1.66, kur pateikiama tiksli žemės ūkio ekonominės veiklos rūšies apibrėžimas), grupė.“;

- n) 1.24 dalis pakeičiama taip:

„Kadangi ŽŪES tikslas – įvertinti, apibūdinti ir analizuoti pajamų iš žemės ūkio ekonominės veiklos (kuri ES valstybėse narėse beveik visuomet yra komercinė veikla) formavimą, buvo nuspręsta neįtraukti vienetų, kuriuose žemės ūkio veikla tėra tik laisvalaikio (*) veikla. Priešingai, natūriniu ūkininkavimu besiverčiantys vienetai yra įtraukiami į ŽŪES. Reikėtų pastebėti, kad ŽŪES būtina traukti į apskaitą žemės ūkio valdų žemės ūkio produkciją, skirtą galutiniam vartojimui savo poreikiams.

(*) Tai yra nedideli vienetai, gaminantys savo vartojimui, o ne pardavimui, ir vykdantys žemės ūkio veiklą, bet nuo jos ekonomiškai nepriklausantys.“;

- o) 1.25 dalis pakeičiama taip:

„1.25. Naudojant vietinį VRV kaip pagrindinį žemės ūkio veiklos vienetą, reikia traukti į apskaitą ne žemės ūkio nepagrindinę veiklą, jeigu jos negalima atskirti nuo pagrindinės žemės ūkio veiklos.“;

- p) 1.26 dalis pakeičiama taip:

„1.26. Vietinių žemės ūkio VRV neatskiriama ne žemės ūkio nepagrindinė veikla ŽŪES apibrėžta kaip veikla, glaudžiai susijusi su žemės ūkio gamyba, kurios informacijos apie produkciją, tarpinį vartojimą, kompensaciją darbuotojams, darbo sąnaudas arba BPKF negalima atskirti nuo informacijos apie pagrindinę žemės ūkio veiklą per statistinio stebėjimo laikotarpį.“;

- q) 1.27 dalies antra ir trečia įtraukos pakeičiamos taip:

— ji neturi būti pagalbinė veikla, Pagalbinė veikla negali būti atskirta taip, kad atskiri vienetai vykdytų vien tik ją; ji negali būti atskirta nuo vienetų, kurie teikia paslaugas pagalbinę veiklą vykdantiems vienetams, pagrindinės ar nepagrindinės veiklos. Todėl pagalbinė veikla turi būti integruota į vietinį VRV, kuriam šios paslaugos teikiamos, nebent ją vykdo atskiri vienetai, esantys kitame regione. Pagalbinė veikla priskiriama tai pačiai ekonominės veiklos rūšiai, kuriai priskiriamas vietinis VRV, kuriam teikiamos paslaugos. Pagalbinė veikla yra įmonės atliekama papildoma veikla (pvz., pardavimas, rinkodara, sandėliavimas, transportas savo sąskaita; žr. ESS 2010, 3.12 ir 3.13, bei 2008 m. NSS, 5.35–5.44) siekiant sudaryti sąlygas pagrindinei arba nepagrindinei veiklai atlikti. Dažniausia pagalbinės veiklos produkcija yra įvairių rūšių gamybinės veiklos sąnaudos,

— pagal įsigalėjusią tvarką, ji negali apimti ne žemės ūkio produktų BPKF (kaip pastatai ar technika) gamybos savo poreikiams. Laikoma, kad galutiniam vartojimui savo poreikiams skirta gamyba yra atskiriama veikla, kuri traukiama į apskaitą kaip identifikuojamo vietinio VRV gamyba. Panašiai turi būti traktuojamos apgyvendinimo paslaugos, suteikiamos darbuotojams kaip kompensacija natūra (jos traukiamos į apskaitą kaip kompensacija natūra pajamų formavimo sąskaitoje);“;

- r) 1.29 dalis pakeičiama taip:

„1.29. Galima išskirti dvi pagrindines neatskiriamas ne žemės ūkio nepagrindinės veiklos rūšis:

1. Veikla, kuri yra žemės ūkio veiklos tąsa ir kuriai naudojami žemės ūkio produktai. Šios rūšies veiklą galima aptikti daugumoje ES valstybių narių. Šiai grupei būdinga veikla yra žemės ūkio produktų perdirbimas:

Žemės ūkio produktų perdirbimas

— pieno į sviestą, grietinėlę, sūrius, jogurtus ir kitus pieno produktus,

— vaisių ir daržovių į vaisių sultis, maisto konservus, alkoholinius gėrimus ir kitus produktus,

- vynuogių, misos ir vyno į alkoholinius produktus (pvz., putojantį vyną (šampaną) ir spiritinius gėrimus (konjaką)),
- augalinės medžiagos pynimas, tekstilės gaminiai, vilna,
- paštetų, žąsies kepenėlių paštetų ir kitų perdirbtų mėsos produktų gamyba,
- kitų žemės ūkio produktų perdirbimas.

Žemės ūkio produktų, pvz., kiaušinių ir bulvių, rūšiavimas ir pakavimas

2. Veikla, susijusi su žemės ūkio valda ir jos žemės ūkio gamybos priemonėmis (įrenginiais, įrengimais, pastatais, darbo jėga). Šiai veiklai dažniausiai priskiriama:

- žemės ūkio turizmas – stovyklavimas, maitinimas, viešbučiai, įvairių rūšių apgyvendinimas ir t. t.,
- ūkio parduotuvės – mažmeninės prekybos veikla, susijusi su produktais, kurie nebuvo sukurti valdoje. Tiesioginis neperdirbtų arba perdirbtų žemės ūkio produktų pardavimas traukiamas į apskaitą atitinkamų produktų produkcijoje,
- sportas ir poilsis kaime – žemės naudojimas tokiais veiklais kaip golfas, jodinėjimas, medžioklė, žvejyba ir pan.,
- paslaugos tretiesiems asmenims – pvz., žemės ūkio technikos nuoma ir remontas, drėkinimo projektai, žemės ūkio patariamąsios paslaugos, produktų sandėliavimas, ūkio pastatų priežiūra, su žemės ūkio produktais susijusios komercinės paslaugos, žemės ūkio produktų vežimas ir pan. Šios paslaugos yra traukiamos į apskaitą kaip nepagrindinė veikla tik tada, jeigu jos teikiamos tretiesiems asmenims. Jeigu jos teikiamos savo poreikiams, jos laikomos pagalbine veikla, kuri nėra traukiama į apskaitą sąskaitose (plg. 1.27),
- kraštovaizdžio formavimo paslaugos – žolės pjovimas, gyvatvorės kirpimas, sniego valymas, žaliųjų plotų projektavimas, sodinimas ir priežiūra ir pan.,
- žuvininkystė,
- kita veikla, kuriai naudojama žemė ir žemės ūkio gamybos priemonės. Šiai kitai veiklai bus priskiriama MTTP, jeigu jos nevykdys atskiri vietiniai VRV ir jeigu ją bus galima įvertinti.“;

s) 1.33 dalis pakeičiama taip:

„Remiantis ESS 2010, ekonominės veiklos rūšies produkcija – tai visi per nagrinėjamą ataskaitinį laikotarpį visų ekonominės veiklos rūšies vienetų pagaminti produktai, išskyrus to paties vieneto per tą patį ataskaitinį laikotarpį pagamintas ir suvartotas prekes ir paslaugas. Žemės ūkio produkcijos vertinimas yra pagrįstas šios ESS taisyklės pritaikymu, į žemės ūkio produkciją įtraukiant pačių žemės ūkio vienetų sunaudojamos produkcijos dalį (plg. 2.032–2.036). Taigi ŽŪES žemės ūkio produkcija yra visų tos ekonominės veiklos rūšies vienetų produkcijos suma (išskyrus to paties vieneto tarpiniam vartojimui skirtą produkciją), pridėjus to paties vieneto tarpiniam vartojimui skirtą produkciją, su sąlyga, kad ši produkcija susijusi su dviem skirtingomis pagrindinėmis veiklomis (pavyzdžiui, augalų produktai, skirti naudoti gyvūnų pašarams) ir ji atitinka tam tikrus kriterijus (nustatytus 2.055).“;

t) 1.37 dalis pakeičiama taip:

„1.37. ŽŪES pagrįsta tarpusavyje susijusių sąskaitų seka. Visą ESS 2010 sąskaitų seką sudaro einamosios sąskaitos, kaupiamosios sąskaitos ir balansai (ESS 2010, 1.113–1.115). Šios skirtingos sąskaitos leidžia tvarkinga sistema traukti į apskaitą sandorius ir kitus srautus, susijusius su konkrečiais ekonominio ciklo (pavyzdžiui, gamybos) aspektais. Šie sandoriai svyruoja nuo pajamų formavimo, pajamų kaupimo turto pavidalu iki jų paskirstymo ir perskirstymo. Iš jų atimti balansuojantys straipsniai panaudojami kaip ekonominės veiklos rezultatų apskaičiavimo suvestiniai rodikliai.“;

u) 1.38 dalis pakeičiama taip:

„1.38. Einamosios sąskaitos susijusios su gamyba ir atitinkamu pajamų formavimu, paskirstymu ir perskirstymu ir jų panaudojimu (galutiniu vartojimu); jos leidžia apskaičiuoti „santaupas“, kurios yra esminė kaupimo sudedamoji dalis. Kaupiamosiose sąskaitose analizuojamos įvairios vienetų turto ir išipareigojimų pokyčių sudedamosios dalys ir jos leidžia parodyti grynosios vertės pokyčius (skirtumą tarp turto ir išipareigojimų). Balanse nurodomas visas įvairių vienetų turtas ir išipareigojimai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, kartu su jų grynąja verte. Srautai, susiję su kiekvienu turto bei išipareigojimo straipsniu ir įrašyti į kaupiamąsias sąskaitas, vėl nurodomi „balanso pokyčių“ sąskaitoje (ESS 2010, 8.02–8.09 ir 8.1 lentelė).“

v) 1.39 dalis pakeičiama taip:

„1.39. Pirmiau minėta sąskaitų seka taikoma instituciniams vienetams, sektoriams ir subsektoriams bei visai ekonomikai. ESS 2010 daroma prielaida, kad nėra tikslinga sudaryti visą vietinio VRV ir ekonominės veiklos rūšies sąskaitų seką, nes tokie vienetai retai turi galimybių išlaikyti prekes arba turtą savo vardu arba gauti ir skirstyti pajamas.“;

w) 1.43 dalies 1–4 lentelės pakeičiamos taip:

„A. Einamosios sąskaitos

1 lentelė. Gamybos sąskaita

Panaudojimas			Ištekliai		
P.2	Tarpinis vartojimas	50	P.1	Produkcija	100
B.1g	Bendroji pridėtinė vertė	50			
P.51c	Pagrindinio kapitalo vartojimas	10			
B.1n	Grynoji pridėtinė vertė	40			

2 lentelė. Pajamų formavimo sąskaita

Panaudojimas			Ištekliai		
D.1	Atlygis darbuotojams	10	B.1n	Grynoji pridėtinė vertė	40
D.29	Kiti gamybos mokesčiai	5			
D.39	Kitos subsidijos gamybai	- 10			
B.2n/B.3n	Grynasis likutinis perteklius / grynosios mišriosios pajamos	35			

3 lentelė. Verslo pajamų sąskaita

Panaudojimas			Ištekliai		
D.4	Turto pajamos	10	B.2n/B.3n	Grynasis likutinis perteklius/grynosios mišriosios pajamos	35
D.41	Palūkanos	5			
D.45	Renta	5	D.4	Turto pajamos	1
			D.41	Palūkanos	1
			D.42	Bendrovių paskirstomosios pajamos	
			D.43	Tiesioginių užsienio investicijų reinvesticijos	
			D.44	Kitos investicijų pajamos	
B.4n	Grynosios verslo pajamos	26			

B. Kaupiamosios sąskaitos

4 lentelė. Kapitalo sąskaita

Turto pokyčiai			Įsipareigojimų ir grynosios vertės pokyčiai		
B.101	Grynosios vertės pokytis dėl taupymo ir kapitalo pervedimų		B.8n	Grynasis taupymas	
			D.9r	Gautini kapitalo pervedimai	10
			D.92r	Gautinos investicinės dotacijos	5
			D.99r	Gautini kiti kapitalo pervedimai	5
			D.9p	Mokėtini kapitalo pervedimai	
			D.91p	Mokėtini kapitalo mokesčiai	
			D.99p	Mokėtini kiti kapitalo pervedimai	
P.51g	Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (BPKF)	100	B.101	Grynosios vertės pokytis dėl taupymo ir kapitalo pervedimų	
P.511	Ilgalaikio turto įsigijimas atėmus netekimus (BPKF (ilgalaikis turtas))	89			
P.511a	BPKF (sodiniai)	10			
P.511b	BPKF (gyvuliai)	15			
P.511c	BPKF (mašinos ir įrenginiai)	20			
P.511d	BPKF (transporto įranga)	20			
P.511e	BPKF (ūkio pastatai)	20			
P.511f	BPKF kituose darbuose, išskyrus žemės gerinimą (kiti pastatai, statiniai ir pan.)	0			
P.511g	Pagrindinis žemės gerinimas	4			
P.511h	Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra	0			
P.511i	Kitas BPKF (pvz., kompiuterinės programos, gamybos teisės)	0			
P.512	Nesukurto turto (žemės ir pan.) nuosavybės teisių perdavimo sąnaudos	1			
P.51c	Pagrindinio kapitalo vartojimas	10			
P.52	Atsargų pokyčiai	5			
P.53	Vertybių įsigijimas atėmus netekimus				
NP	Nesukurto turto (žemės ir pan.) įsigijimas atėmus netekimus				
B.9	Grynasis skolinimas (+)/grynasis skolinimasis (-)				
K.1	Ekonominis turto atsiradimas				
K.2	Ekonominis nesukurto turto praradimas				

x) 1.44 dalis pakeičiama taip:

„1.44 Reikėtų prisiminti, kad 3 ir 4 lentelėje kursyvu išskirti sandoriai ir atsargos yra straipsniai, kurie:

- nėra svarbūs ŽŪES, nes yra naudojama tam tikros ekonominės veiklos rūšies sąvoka, o sąskaitų seka nėra išsamė. Atitinkamos eilutės: 3 lentelės „Ištekliai“ skilties eilutės D.42 Bendrovių paskirstomosios pajamos, D.43 Tiesioginių užsienio investicijų reinvesticijos, D.44 Kitos investicijų pajamos ir D.45 Renta ir 4 lentelės eilutės B.8n Grynasis taupymas, B.101 Grynosios vertės pokyčiai dėl taupymo ir kapitalo pervedimų ir B.9 Grynasis skolinimas (+)/Grynasis skolinimasis (–) arba
- nėra traukiami į apskaitą, todėl, kad trūksta patikimos informacijos, arba todėl, kad šiuo metu ŽŪES jie nėra labai naudingi. Atitinkamos eilutės: 4 lentelės eilutės D.9p Kapitalo pervedimai, mokėtini D.91p Kapitalo mokesčiai, mokėtini ir D.99p Kiti kapitalo pervedimai, mokėtini P.53 Vertybių įsigijimas atėmus netekimus, NP Nesukurto turto (žemės ir kito nesukurto turto) įsigijimas atėmus netekimus, K.1 Ekonominis turto atsiradimas, K.2 Ekonominis nesukurto turto praradimas. Kai kurios jų (pvz., D.91, K.1, K.2) į ŽŪES apskaitą traukiamos vėliau.“;

y) 1.46 dalies du paskutiniai sakiniai pakeičiami taip:

„Namų ūkių sektoriaus nekorporuotų įmonių šios sąskaitos balansuojamajam straipsniui netiesiogiai priskiriama dedamoji, atitinkanti atlyginimą už savininko arba jo šeimos narių atliktą darbą. Šioms savarankiškai dirbančių asmenų pajamoms būdingos darbo užmokesčio ir pelno iš darbo, kurį asmuo atliko kaip verslininkas, savybės. Šios pajamos, kurios nėra vien darbo užmokesčio ar pelnas, vadinamos „mišriosiomis pajamomis“ (ESS 2010, 8.19).“;

z) 1.59 dalis pakeičiama taip:

„1.59. Pagal ESS 2010 tam tikros rūšies ekonominė veikla atitinka vietinių VRV, vykdančių tą pačią arba panašią pagrindinę veiklą, grupę. Išsamiausiame klasifikacijos lygmeniu tam tikros rūšies ekonominė veikla apima visus NACE 2 red. klasei (keturių skaitmenų) priskiriamus ir todėl tą pačią veiklą, kaip apibrėžta toje nomenklatūroje, vykdančius vietinius VRV (ESS 2010, 2.150). Todėl apibrėžiant žemės ūkio veiklos sritį būtina tiksliai nurodyti:

- jai būdingų rūšių veiklą,
- ŽŪES būdingus vienetus.“;

aa) 1.60 dalis pakeičiama taip:

„1.60. Žemės ūkio veikla, kaip apibūdinta ŽŪES, iš esmės atitinka NACE 2 red. 01 skyrių, o skirtumai nurodyti 1.62–1.66 dalyse.“;

bb) 1.63 dalis pakeičiama taip:

„1.63. ŽŪES būdingų žemės ūkio veiklos rūšių sąrašas atitinka šias septynias veiklos rūšių grupes (nuo 01.1 iki 01.7), tačiau yra toliau nurodytų skirtumų:

- įtraukiama vyno ir alyvuogių aliejaus gamyba (naudojant tik tame pačiame ūkyje išaugintas vynuoges ir alyvuoges),
- neįtraukiama tam tikra veikla, kuri NACE 2 red. yra laikoma žemės ūkio paslaugomis (t. y. drėkinimo sistemų eksploatacija – čia atsižvelgiama tik į žemės ūkio rangos darbus).“;

cc) 1.78 dalies trečias sakiny pakeičiamas taip:

„Todėl iš tokios veiklos ūkininkų sukaupti srautai neturėtų būti įtraukiami į ŽŪES.“;

dd) 1.93 dalis pakeičiama taip:

„1.93. ŽŪES žemės ūkio veikla, apibūdinta 1.62–1.66 punktuose, skiriasi tam tikrais atžvilgiais nuo šakos, kaip apibrėžta nacionalinėse sąskaitose. Skirtumai susiję su būdingų veiklų ir vienetų apibrėžimais. Juos galima apibendrinti taip:

ŽŪES žemės ūkio veikla = NS žemės ūkio šaka (NACE 2 red. 01 skyrius)

- Gamybos vienetai, teikiantys susijusias žemės ūkio paslaugas, išskyrus žemės ūkio rangos darbus (pvz., drėkinimo sistemų eksploatacija)

- Vienetai, kuriems žemės ūkio veikla yra tik laisvalaikio veikla ir kurie yra įtraukti į nacionalines sąskaitas, plg. ESS 2010, 3.08
- + Vyną ir alyvuogių aliejų gaminantys gamybos vienetai (naudojant tik to paties vieneto (gamintojų grupės, kooperatyvų ir pan.) išaugintas vynuoges ir alyvas)
- + Vienetų, kurių pagrindinė veikla nėra susijusi su žemės ūkiu, atskiriama nepagrindinė žemės ūkio veikla (plg. 1.18)“.

5) II skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2.008 dalis pakeičiama taip:

„2.008. ESS 2010 (1.101–1.105) srautai (ypač produktų sandoriai ir paskirstymo sandoriai) traukiami į apskaitą kaupiamuoju principu, t. y. tada, kai ekonominė vertė, mokėtina suma arba reikalavimas sukuriami, pakeičiami, atšaukiami arba išnyksta, o ne tada, kai faktiškai atliekamas mokėjimas.“

b) 2.010 dalis pakeičiama taip:

„2.010. ESS 2010 gamyba traktuojama kaip nepertraukiamas procesas, per kurį prekės ir paslaugos paverčiamos kitomis prekėmis ir paslaugomis. Šis procesas gali vykti įvairiais laikotarpiais, priklausomai nuo produktų, o laikotarpiai gali trukti ilgiau kaip ataskaitinis laikotarpis. Todėl taip apibūdinant gamybą ir taikant kaupimo principą, produkcija traukiama į apskaitą kaip nebaigta gamyba. Todėl, remiantis ESS 2010 (3.54), žemės ūkio produkcija įrašoma kaip per visą gamybos laikotarpį nuolat gaminama produkcija (ne vien tada, kai nuimamas derlius ar skeržiami gyvūnai) Žemės ūkio augalai, stačioji mediena ir maistui auginamos žuvys ar gyvūnai augimo metu laikomi nebaigtos gamybos atsargomis, o užaugus laikomi pagamintos produkcijos atsargomis. Neauginamų biologinių išteklių pokyčiai, pvz., į produkciją neįrašomas laisvėje esančių gyvūnų, paukščių, žuvų ar specialiai neauginamų miškų prieaugis, bet įrašomas laisvėje esančių gyvūnų, paukščių, žuvų laimikis.“;

c) 2.011 dalis pakeičiama taip:

„2.011 Produkcijos kaip nebaigtos gamybos apskaita yra pageidautina ir būtina ekonominei analizei atlikti, kai gamybos procesas trunka ilgiau nei ataskaitinis laikotarpis. Tai leidžia išlaikyti sąnaudų ir produkcijos apskaitos nuoseklumą, siekiant gauti reikšmingų duomenų apie pridėtinę vertę. Kadangi ŽŪES yra pagrįsta kalendoriniais metais, galima daryti prielaidą, kad nebaigtos gamybos apskaita taikoma tik tiems produktams, kurių gamybos procesas nebuvo baigtas kalendorinių metų pabaigoje (tačiau ir tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį labai sparčiai keičiasi bendrasis kainų lygis).“;

d) 2.014 dalies paskutinis sakiny pakeičiamas taip:

„Vykdant gamybos procesui, kiekvienais metais įtraukiamą į apskaitą vertę, kuri įrašoma kaip produkcija prie nebaigtos gamybos, galima gauti numatomą gatavo produkto vertę paskirstant proporcingai per kiekvieną laikotarpį patirtoms sąnaudoms (2008 m. NSS, 6. 112).“;

e) 2.017 dalies antras sakiny pakeičiamas taip:

„Jeigu yra galimybė jaunos gyvulius skirstyti pagal jų būsimą panaudojimą, gyvuliai, skirti naudoti kaip gamybos veiksniai, turėtų būti traukiami į apskaitą kaip BPKF nuo pat jų gimimo (BPKF savo reikmėms – šis įrašomas tada, kai yra atliekamas), t. y. jie yra laikomi nebaigta gamyba, o jų augimas traukiamas į apskaitą kaip produkcija, plg. ESS 2010, 3.134).“;

f) B dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 3.07–3.58)“ pakeičiamas

„(plg. ESS 2010, 3.07–3.54)“;

g) 2.032 dalis pakeičiama taip:

„2.032. Produkcija – per ataskaitinį laikotarpį sukurtų produktų visuma (ESS 2010, 3.14). Svarbu skirti sąvokas „produkcija“ ir „gamyba“, nes produkcija reiškia sukuriamas prekes ir paslaugas, o gamyba – procesą.“;

- h) 2.033 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
„Todėl sąskaitose jos neįrašomos kaip to vietinio VRV produkcijos arba tarpinio vartojimo dalis.“;
- i) 2.036 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
„Nors tai nėra siūloma ESS 2010, ŽŪES taikoma taisyklė yra numatyta NSS dėl specialaus žemės ūkio pobūdžio bei Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) metodiniame vadove (1).“;
- j) 2.041 dalis pakeičiama taip:
„2.041. Remiantis ESS 2010, gamintojai gali patirti trijų rūšių nuostolius: pasikartojančius atsargų nuostolius (ESS 2010, 3.147), išimtiniai atsargų nuostolius (ESS 2010, 6.13.e) ir katastrofų nuostolius (ESS 2010, 6.08 ir 6.09).“;
- k) 2.059 dalis pakeičiama taip:
„2.059. Gamintojų perdirbimo veiklos eilutėje traukiami į apskaitą kiekiai, pagaminti tolesniam žemės ūkio gamintojų atliekamam perdirbimui (pvz., pienas, perdirbamas sviestui arba sūriui gaminti, obuoliai, perdirbami obuolių misai arba sidrui gaminti), tačiau su sąlyga, kad ši perdirbimo veikla yra atskiriama nuo pagrindinės žemės ūkio veiklos (remiantis apskaitos dokumentais, plg. 1.26). Turėtų būti traukiamos į apskaitą tik žaliavos (pvz., žalias pienas, obuoliai), o ne iš jų pagaminti perdirbti produktai (pvz., sviestas, obuolių misa ir sidras). Kitaip tariant, šioje eilutėje neatsižvelgiama į darbą, atliktą perdirbant žemės ūkio produktus.“;
- l) 2.065 dalies antras sakiny s pakeičiamas taip:
„Reikėtų pažymėti, kad gyvūnų, klasifikuojamų kaip ilgalaikis turtas, kurie atskiriami nuo produktyvios bandos (eksportui arba paskerdimui), pardavimas nėra traukiamas į apskaitą kaip pardavimas.“;
- m) 2.077 dalis pakeičiama taip:
„2.077. Žemės ūkio veiklos produkcijos vertinimo sąvoka „visa produkcija“ apima prekybą žemės ūkio prekėmis ir paslaugomis tarp žemės ūkio vienetų ir gyvulių pašarų produktų (parduodamų arba ne) vartojimą vienetė.“;
- n) įterpiama nauja 2.080.1 dalis:
„2.080.1. Remiantis ESS 2010, 3.82 Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra (MTTP) yra sisteminga kūrybinė veikla, kuria siekiama padidinti turimas žinias ir jas naudoti kuriant ar plėtojant naujus produktus, įskaitant patobulintas jų versijas arba naujų produktų kūrimą, taip pat esamų produktų patobulintas versijas ar savybes, arba kuriant ar plėtojant naujus ar veiksmingesnius gamybos procesus. Jei, palyginti su pagrindine veikla, MTTP yra plataus masto, ji į sąskaitas įrašoma kaip vietinio VRV nepagrindinė veikla. Jei įmanoma, MTTP skiriamas atskiras vietinis VRV, kuris nėra priskiriamas žemės ūkio veiklai. Jei vienetai vykdo ir MTTP veiklą, kurios negalima priskirti atskiram vietiniam VRV, kai yra įmanoma apskaičiuoti MTTP išlaidas žemės ūkio veiklai, šie apskaičiavimai turėtų būti įrašomi kaip žemės ūkio produkcija – „kita neatskiriama ne žemės ūkio nepagrindinė veikla“ (gamyba savo reikmėms) – ir BPKF.“;
- o) 2.081 dalis pakeičiama taip:
„2.081. Remiantis žemės ūkio ekonominės veiklos rūšies produkcijos apibrėžimu (plg. 1.16), žemės ūkio ekonominės veiklos rūšies produkciją sudaro žemės ūkio produktų (plg. 2.076–2.077) produkcijos ir neatskiriamos ne žemės ūkio nepagrindinės veiklos sukurtų prekių ir paslaugų (plg. 2.078–2.080.1) suma.“;
- p) 2.082 dalis pakeičiama taip:
„2.082. Produkcija yra vertinama bazine kaina. Bazinė kaina yra kaina, kurią gamintojams moka pirkėjas, įsigyjantis pagamintos prekės arba suteiktos paslaugos vienetą, atėmus už tą vienetą sumokėtus mokesčius (t. y. mokesčius produktams), susijusius su jo gamyba arba pardavimu, ir pridėjus visas tam vienetui skirtas subsidijas (t. y. subsidijas produktams), susijusias su jo gamyba arba pardavimu. Į bazinę kainą neįskaičiuojamos transporto išlaidos, kurioms gamintojas išrašo atskiras sąskaitas faktūras. Be to, neįskaičiuojamas finansinio ir nefinansinio turto vertės padidėjimas ir sumažėjimas (plg. ESS 2010, 3.44).“;

- q) 2.085 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Gamintojo gauta kaina atitinka gamintojų kainą (neįskaitant sąskaitos faktūros PVM), kaip apibrėžta 2008 m. NSS 6.51–6.54 (t. y. kaina iš ūkio).“;

- r) C dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 3.69–3.73)“ pakeičiamas

„(plg. ESS 2010, 3.88–3.92)“;

- s) 2.089 dalis pakeičiama taip:

„2.089. Tarpinis vartojimas susideda iš gamybos procese suvartotų prekių ir paslaugų vertės, išskyrus ilgalaikį turtą, kurio suvartojimas traukiamas į apskaitą kaip pagrindinio kapitalo vartojimas. Tos prekės ir paslaugos gamybos procese transformuojamos arba visiškai suvartojamos (plg. ESS 2010, 3.88). Išsamiai klasifikuojant pagal skirtingas straipsnių kategorijas, tarpinis vartojimas rodo, kad žemės ūkis persipina su kitomis ekonomikos šakomis dėl naudojamų sąnaudų. Tarpinis vartojimas taip pat naudojamas kaip įrašas apskaičiuojant veiksmų intensyvumą (t. y. dviejų gamybos veiksmų koeficientas, pavyzdžiui, tarpinės gamybos ir darbo sąnaudų).“;

- t) 2.090 dalis pakeičiama taip:

„2.090. Tarpiniam vartojimui nepriskiriamas naujas arba esamas įsigytas ilgalaikis turtas, kuris buvo sukurtas ekonomikoje arba importuotas: jis yra traukiamas į apskaitą kaip BPKF (plg. 2.109 c–f). Tai liečia tuos objektus, kurie yra ne žemės ūkio ilgalaikis turtas, pavyzdžiui, pastatai ir kiti statiniai, technika ir įrenginiai, o taip pat žemės ūkio ilgalaikis turtas, pavyzdžiui, sodiniai ir produktyvūs gyvuliai. Nesukurto turto, pavyzdžiui, žemės, įsigijimas taip pat nepriskiriamas tarpiniam vartojimui. Nebrangūs įrankiai, naudojami paprastiems darbams, pvz., pjūklai, plaktukai, atsuktuvai, veržliarakčiai ir kiti įrankiai; nedideli prietaisai, pvz., kišeniniai skaičiuotuvai, traukiami į apskaitą kaip tarpinis vartojimas.“;

- u) 2.094 dalis pakeičiama taip:

„2.094. Prekyba gyvuliais, kuri yra panaši į nebaigtos gamybos atsargas (pvz., paršeliai ir perinti skirti kiaušiniai) ir vyksta tarp žemės ūkio vienetų, o taip pat gyvulių importas nėra priskiriamas tarpiniam vartojimui (arba bet kuriai produkcijos rūšiai) (plg. 2.066–2.070).“;

- v) 2.107.1 dalis pakeičiama taip:

„2.107.1 Pagal ESS 2010 susitarimą, netiesiogiai apskaičiuota finansinio tarpininkavimo paslaugų, naudojamų žemės ūkio veikloje, (NAFTAP) vertė turėtų būti traukiamos į apskaitą kaip žemės ūkio veiklos tarpinis vartojimas (plg. ESS 2010, 14 skyrius).“;

- w) 2.108 dalis iš dalies keičiama taip:

- i) a punktas pakeičiamas taip:

„a) nuomos įmoka, sumokėta tiesiogiai arba kaip nuomos sutarties dalis, už negyvenamųjų pastatų ir kito pagrindinio turto (materialiojo arba nematerialiojo), pavyzdžiui, technikos ir įrenginių be operatorių nuomą (plg. 1.23) arba kompiuterių programinės įrangos, naudojimą. Tačiau, jeigu negyvenamųjų pastatų, kuriuos nuomoja vietinis žemės ūkio VRV, negalima atskirti nuo žemės nuomos, viskas traukiama į apskaitą kaip žemės nuoma įmonės pajamų sąskaitoje (plg. 3.082);“;

- ii) d punktas pakeičiamas taip:

„d) rinkos tyrimų ir reklamos paslaugų pirkimai, išlaidos darbuotojų mokymams ir panašioms paslaugoms;“;

- iii) o punktas pakeičiamas taip:

„o) mokėjimai valstybės organams už išduodamas licencijas ar leidimus verstis komercine ar profesionalia veikla, jeigu leidimai išsamiai nagrinėjami reguliavimo tikslu (nebent mokesčiai neproporcingi atitinkamų paslaugų teikiamai naudai, plg. 3.048 e ir ESS 2010, 4.80 d);“;

- iv) p punktas pakeičiamas taip:
- „p) nebrangių smulkių įrankių, darbo drabužių, atsarginių dalių ir ilgalaikio naudojimo įrenginių, skirtų santykinai paprastiems darbams atlikti, pirkimas (ESS 2010 3.89 f 1 ir 2008 m. NSS, 6.225);“;
- v) q punktas pakeičiamas taip:
- „q) rinkliavos už trumpalaikes sutartis, nuomos sutartis ir licencijas, priskirtas nesukurtam turtui; tiesioginis tokio nesukurto turto įsigijimas neįtraukiamas.“;
- x) 2.109 dalis iš dalies keičiama taip:
- i) b punkto paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
- „tačiau laikoma, kad darbdaviams šios paslaugos būtinos darbuotojams pritraukti ir išlaikyti (už kurias jie ir taip paprastai turėtų patys mokėti), o ne skatinamos paties gamybos proceso poreikių (plg. 2008 m. NSS, 7.51);“;
- ii) f punkto pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
- „f) paslaugų, susijusių su žemės, pastatų ir kitų esamų ilgalaikių gamybos priemonių nuosavybės įsigijimu, pirkimai; pavyzdžiui, mokesčiai tarpininkams, advokatams, matininkams, inžinieriams ir pan., o taip pat mokesčiai už įtraukimą į žemės registrą (plg. ESS 2010, 3.133).“;
- y) 2.111 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
- „Į pirkėjo kainą taip pat įeina vežimo mokesčiai, kuriuos pirkėjas apmoka atskirai už atvežimą nurodytu laiku ir į nurodytą vietą; iš standartinių kainų ar mokesčių atimtos nuolaidos, taikomos perkant didesnį kiekį ar mažos paklausos metu; neįtraukiamos palūkanos arba a mokėjimai už paslaugas, kuriuos reikia mokėti papildomai pagal kredito sutartis; neįskaitomi papildomi mokesčiai, imami tuo atveju, kai nesumokama perkant produktus nustatytu laikotarpiu (ESS 2010, 3.06).“;
- aa) D dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 3.100–3.116)“ pakeičiamas
- „(plg. ESS 2010, 3.122–3.157)“;
- bb) 2.115 dalis pakeičiama taip:
- „2.115. Pagrindinio kapitalo formavimą sudaro:
- BPKF (P.51g),
 - atsargų pokytis (P.52),
 - vertybių įsigijimas atėmus netekimus (P.53).“;
- cc) 2.117 dalis pakeičiama taip:
- „2.117. Pagrindinio kapitalo formavimas apskaičiuojamas pridėjus pagrindinio kapitalo vartojimą (P.51c).
- Grynojo kapitalo formavimas (P.51n) apskaičiuojamas iš pagrindinio kapitalo formavimo atėmus pagrindinio kapitalo vartojimą. Pagrindinio kapitalo vartojimas – tai ilgalaikių gamybos priemonių nusidėvėjimo vertė dėl įprasto nusidėvėjimo per gamybos procesą (plg. 3.099).“;
- dd) D skirsnio paantraštė „1. BPKF “ pakeičiama taip:
- „1. **Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (BPKF)**“;
- ee) 2.118 dalis pakeičiama taip:
- „2.118. BPKF sudaro per tam tikrą laikotarpį gamintojų rezidentų įsigytas ilgalaikis turtas, atėmus netekimus ir pridėjus tam tikrus nesukurto turto vertės padidėjimus dėl gamintojo arba institucinių vienetų gamybinės veiklos (ESS 2010 3.125–3.129). Ilgalaikis turtas yra sukurtas turtas, daugiau nei vienus metus naudojamas gamybai (plg. ESS 2010, 3.124 ir 7.1 priedą).“;

- ff) 2.122 dalis pakeičiama taip:
- „2.122. Ekonomikos sektorių arba šakų BPKF nustatymas pagrįstas nuosavybės (įsigijimo, netekimo) kriterijumi, o ne prekių panaudojimo kriterijumi. Reikėtų pažymėti, kad ilgalaikis turtas, įsigytas finansine nuoma (o ne tiesiog nuomojamas), yra traktuojamas kaip nuomininko (jeigu nuomininkas yra gamintojas), o ne nuomotojo, kuris išlaiko finansinį turtą, prilygstantį hipotetiniam reikalavimui, turtas (plg. 2.109 d ir ESS 2010 15 skyrių dėl to, kaip skiriamos įvairios ilgalaikio vartojimo priekių nuomos formos) (1).“;
- gg) 2.123 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
- „Nuosavybės kriterijaus taikymas priklauso nuo statistinės sistemos, kuria remiantis apskaičiuojamas BPKF.“;
- hh) 2.124 dalis pakeičiama taip:
- „2.124. Ilgalaikio turto įsigijimas apima įsigytą naują arba esamą ilgalaikį turtą (nupirktą, įgytą natūrinių mainų sandoriais, gautą kaip kapitalo pervedimai natūra arba įgytą pagal finansinę nuomą), gamintojo pagamintas ir savo reikmėms pasiliktas ilgalaikis turtas, ilgalaikio turto ir nesukurto materialiojo turto didelio masto patobulinimai, natūralus žemės ūkio turto augimas (gyvulių ir sodinių) bei sąnaudos, susijusios su nesukurto turto nuosavybės perdavimu (plg. ESS 2010, 3.125 a).“;
- ii) 2.125 dalis išbraukiama.
- jj) 2.126 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
- „Ilgalaikio vartojimo prekių, kurios reikalingos pradiniam įrengimui, pirkimas arba gamyba savo reikmėms laikoma pagrindinio kapitalo formavimu.“;
- kk) 2.129 dalis pakeičiama taip:
- „2.129. 2008 m. NSS nurodyta, kad ilgalaikio turto pagerinimas pagal ilgalaikio turto savybių pokyčių dydį, t. y. pagal esminius jų dydžio, formos, produktyvumo, našumo arba numatomo tarnavimo laiko pokyčius, arba pagal tą faktą, kad pagerinimai nėra tokie pokyčiai, kurie įprastai vyksta kitame tos pačios rūšies ilgalaikiame turte, turėtų būti nustatomas kaip įprastų priežiūros ir remonto programų dalis (plg. 2008 m. NSS, 10.43 ir 10.46).“;
- ll) 2.130 dalis pakeičiama taip:
- „2.130. Ilgalaikio turto netekimams priskiriamas ilgalaikio turto savininko atliktas pardavimas, sugriovimas, išmetimas arba sunaikinimas arba ilgalaikio turto perdavimas natūriniais mainais arba kaip kapitalo pervedimas natūra (plg. ESS 2010, 3.125 b ir 3.126). Dėl tokių netekimų paprastai turėtų pasikeisti nuosavybė ir jie turėtų turėti tiesioginį ekonominį tikslą (todėl ilgalaikis turtas, kurį sugriauna, išmeta arba sunaikina jų savininkas, kad jo nebebūtų galima ekonomiškai panaudoti, prie šių netekimų nėra priskiriamas) (plg. 2008 m. NSS, 10.38). Tačiau kai kurie netekimai gali išlikti tame pačiame instituciniame vienetė; taip yra tais atvejais, kai gyvulius paskerdžia ūkininkas ir sunaudoja jo šeima.“;
- mm) 2.134 dalies antras sakiny s pakeičiamas taip:
- „Kaip nustatyta balanse (plg. ESS 2010, 7.12 ir 7.13), turto vertės pokytį per ataskaitinį laikotarpį galima būtų apibūdinti taip:“;
- nn) 2.136 dalies paskutinė įtrauka pakeičiama taip:
- „— ilgalaikio turto klasifikavimo arba struktūros pokyčiai: pvz., žemės ūkiui skirtos žemės ekonominės paskirties pokyčiai, melžiami gyvuliai, skirti mėsos gamybai, (plg. 2.149, 2 išnaša) arba žemės ūkio pastatai, kurie buvo pakeisti privačiam arba kitokiam ekonominiam panaudojimui.“;
- oo) 2.138 dalis pakeičiama taip:
- „2.138. ESS 2010 išskiriami keli elementai, kurie turi būti traukiami į apskaitą kaip BPKF (plg. ESS 2010, 3.127):
- būstas,
 - kiti pastatai ir statiniai, įskaitant pagrindinius žemės gerinimus,
 - mašinos ir įranga, pvz., laivai, automobiliai ir kompiuteriai,

- ginklų sistemos,
 - auginami biologiniai išteklių, pvz., medžiai ir gyvuliai,
 - nesukurto turto, pvz., žemės, sutarčių, nuomos sutarčių ir licencijų, nuosavybės teisių perdavimo sąnaudos,
 - MTTP, įskaitant nemokamai teikiamas šias paslaugas,
 - mineralinių išteklių žvalgymas ir vertinimas,
 - kompiuterių programinė įranga ir duomenų bazės,
 - pramogų, literatūros ar meno kūrinių originalai,
 - kitos intelektualinės nuosavybės teisės.“;
- pp) 2.139 dalis pakeičiama taip:
- „2.139. ŽŪES skiriamos šios BPKF elementų rūšys:
- sodiniai, iš kurių gaunami pakartotiniai produktai,
 - ilgalaikio turto gyvuliai,
 - ilgalaikis turtas, išskyrus žemės ūkio turtą:
 - technika ir kitos gamybos priemonės,
 - transporto įrenginiai,
 - ūkio pastatai (negyvenamosios paskirties),
 - kiti statiniai, išskyrus žemės gerinimą (kiti pastatai ir statiniai ir pan.),
 - kita (kompiuterių programinė įranga ir pan.),
 - pagrindinis žemės gerinimas,
 - sąnaudos, susijusios su nuosavybės teisės į nesukurtą turtą, pvz., žemę ar gamybos teises, perdavimu,
 - MTTP, apimanti specializuotų vienetų mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą bei mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą savo gamybai.“;
- qq) j punktas pakeičiamas taip:
- „j) Sodiniai, iš kurių gaunami pakartotiniai produktai“;
- rr) 2.141 dalis pakeičiama taip:
- „2.141. Remiantis ESS 2010 (3.125), sodinių BPKF atitinka subrendusių gamtos turtų, kurie duoda pakartotinius produktus (pvz., vaismedžių), išsigijimų atėmus netekimus vertę, pridėjus natūralų tokių gamtos turtų augimą, kol jie pasiekia brandą (t. y. sukuria produktą) per atitinkamą ataskaitinį laikotarpį.“;
- ss) 2.144 dalis pakeičiama taip:
- „2.144. Sodinių netekimai (traukiami į apskaitą kaip neigiamas BPKF) gali būti dviejų rūšių: tai gali būti nuolatinių sodinių pardavimas kitiems (žemės ūkio) vienetams. Šiuo atveju ŽŪES traukiamos į apskaitą tik sąnaudos, susijusios su nuosavybės perdavimu. Kita galimybė – sodinių kirtimas. Tačiau šiuo atveju, vadovaujantis bendruoju netekimų apibrėžimu, iškirsti sodiniai turi turėti tiesioginį ekonominį panaudojimą; kitaip tariant, reikalingas priešpriešinis įrašas, traukiant į apskaitą prekių ir paslaugų panaudojimą (pavyzdžiui, pardavimas įmonėms, kurių specializacija – medienos pardavimas ⁽¹⁾). Antruoju atveju sodinių netekimai, traukiami į apskaitą kaip neigiamas BPKF, turėtų būti lygūs tik nedidelei sumai.“;
- tt) 2.148 dalis pakeičiama taip:
- „2.148. Darbas auginamų augalų turte, t. y. sodiniuose, traukiamas į apskaitą kaip įmonių, kurios specializuojasi atlikdamos šios rūšies žemės ūkio rangos darbus (paruošiant dirvožemį, tiekiant mašinas, įrenginius, darbo jėgą ir pan.) pardavimai arba kaip savo reikmėms sukurtų ilgalaikių gamybos priemonių produkcija (plg. 1.75).“;

uu) 2.151 dalis pakeičiama taip:

„2.151. Gyvulių BPKF vertinimas sudaro tik vieną turto vertės pokyčio elementą. Iš tiesų gyvulių BPKF galima įvertinti tik per gyvulių skaičiaus pokytį, vertinamą kiekvienos gyvulių kategorijos vidutine kaina per kalendorinius metus (kiekybinis metodas), jeigu tenkinami šie reikalavimai:

- nėra nominalaus turimo turto vertės padidėjimo arba sumažėjimo (t. y. reguliarios kainų ir gyvulių populiacijos skaičiaus tendencijos),
- nėra jokių kitų apimties pokyčių (t. y. nėra nuostolių dėl stichinių nelaimių ir nėra klasifikavimo pokyčių ir pan.),

Kitą apskaičiavimo metodą (tiesioginį metodą) sudaro kiekvienos gyvulių kategorijos papildymų ir išėmimų srautų vertinimas atitinkamomis kainomis: be įsigijimų ir netekimų, taikant šį metodą reikia atsižvelgti į valdų papildymus (ypač gimimus) ir išėmimus iš valdų.“;

vv) 2.152 dalis papildoma šiuo paskutiniu sakiniu:

„Tai yra nukrypimas nuo ESS 2010.“;

ww) 2.153 dalis pakeičiama taip:

„2.153. Pagal NSS teoriškai reikėtų skaičiuoti gyvulių pagrindinio kapitalo vartojimą (*). Iš tiesų gyvulių pagrindinio kapitalo vartojimas atitinka numatomo gyvulių, naudojamų gamybai, produktyvumo mažėjimo vertinimą. Šis sumažėjimas savo ruožtu atsispindi atnaujintoje būsimų pajamų už šiuos gyvulius vertėje. Tačiau atsižvelgiant į praktinius pagrindinio kapitalo vartojimo vertinimo sunkumus (apskaičiavimo parametrų apibrėžimas yra labai sudėtingas, plg. 3.105 ir 3.106), produktyvių gyvulių pagrindinio kapitalo vartojimas neturėtų būti skaičiuojamas.

(*) 2008 m. NSS (10.94), skirtingai nei ESS 2010 (3.140), laikoma, kad pagrindinio kapitalo vartojimas gyvuliams turėtų būti skaičiuojamas.“;

xx) I punktas pakeičiamas taip:

„I) Ilgalaikis turtas, išskyrus žemės ūkio turtą“;

yy) 2.162 dalis pakeičiama taip:

„2.162. Ilgalaikį turtą, išskyrus žemės ūkio turtą (sodinius ir gyvulius), sudaro šie elementai:

- technika ir kitos gamybos priemonės,
- transporto įrenginiai,
- ūkio pastatai (negyvenamosios paskirties),
- kita (kiti pastatai ir statiniai, kompiuterių programinė įranga ir pan.),“;

zz) m punktas pakeičiamas taip:

„m) Pagrindinis žemės gerinimas“;

aaa) 2.166 dalis pakeičiama taip:

„2.166. Pagrindiniai nesukurto materialiojo turto gerinimai daugiausia atitinka žemės gerinimą (geresnė žemės kokybė ir didesnis derlingumas dėl drėkinimo, drenažo ir potvynio prevencijos priemonių ir pan.) ir turėtų būti traktuojami kaip bet kuris kitas BPKF (ESS 2010, 3.128).“;

bbb) 2.167 dalies paskutinis sakiny pakeičiamas taip:

„Tai visų pirma susiję su išlaidomis tokiems infrastruktūros darbams, kaip valymas, lyginimas, drenažas, drėkinimas ir konsolidavimas (plg. ESS 2010, 3.128 ir 2008 m. NSS, 10.79–10.81).“;

ccc) įterpiama ši 2.168.1 dalis:

„o) Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra

2.168.1 Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra yra sistemingai vykdomo kūrybinio darbo, siekiant sukaupti daugiau žinių, ir panaudoti šias žinias naujai jas pritaikant, išlaidų vertė. Išskyrus atvejus, kai vertę galima pagrįstai įvertinti, ji paprastai nustatoma kaip sąnaudų, taip pat ir nesėkmingiems moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai, suma (plg. ESS 2010 7.1 priedą).“;

ddd) 2.169 dalis iš dalies keičiama taip:

i) a punktas pakeičiamas taip:

„a) smulkūs įrankiai, darbo drabužiai, atsarginės dalys ir įrenginiai, net jeigu šių prekių įprastas naudojimo laikotarpis daugiau kaip vieneri metai; kadangi jos yra reguliariai atnaujinamos ir siekiant laikytis verslo apskaitos praktikos, šie prekių pirkimas yra laikomas tarpiniu vartojimu (plg. 2.105 ir 2.106).“;

ii) c punktas pakeičiamas taip:

„c) reklamos, rinkos tyrimų ir pan. paslaugos. Šių paslaugų pirkimas priskiriamas tarpiniam vartojimui (plg. 2.108 d).“;

eee) 2.176 dalies paskutinis sakiny pakeičiamas taip:

„Kita vertus, nebaigtos gamybos papildymų vertę galima nustatyti pagal gamybos savikainos vertę, pridėjus apskaičiuotą likutinį perteklių arba (numatomas) mišriąsias pajamas (plg. ESS 2010, 3.47 ir 3.48).“;

fff) 2.178 dalies paskutinis sakiny pakeičiamas taip:

„Ši žemės ūkiui būdinga problema yra pripažįstama ESS 2010 (plg. 3.153 c).“;

ggg) 2.186 dalis pakeičiama taip:

„2.186. Kitas sezoninių produktų atsargų vertinimo metodas – tai saugomų prekių kainų tendencijos nagrinėjimas. Sandėliuojamos prekės kaina gali pasikeisti dėl mažiausiai trijų priežasčių (2008 m. NSS, 6.143):

- gamybos procesas trunka pakankamai ilgai, todėl prieš pristatant (gana seniai) atliktam darbui taikomos diskonto normos,
- su laiku jos fizinės savybės gali pagerėti arba pablogėti,
- jos pasiūlai arba paklausai įtakos turi sezoniniai veiksniai ir dėl to jos kaina per metus reguliariai ir prognozuojamai keičiasi, nors jos fizinės savybės gali nesikeisti.“;

hhh) 2.187 dalis pakeičiama taip:

„2.187. Kainos, kuria produktai perkeliama į atsargas, ir kainos, kuria jie išimami iš atsargų, skirtumas turėtų atspindėti papildomą produkcijos vertę, sukurtą sandėliuojant prekes (2008 m. NSS, 6.143), nes produktai, išimti iš atsargų praėjus keliems mėnesiams nuo derliaus nuėmimo, ekonomine prasme skiriasi nuo produktų, kurie ką tik perkelti į atsargas. Toks produktų vertės padidėjimas neturėtų būti skaičiuojamas kaip nominalus turto vertės padidėjimas.“

6) III skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3.009 dalis pakeičiama taip:

„3.009. Bruto darbo užmokestis ir faktinės socialinės įmokos (darbdavių sąskaita) traukiamos į apskaitą tą laikotarpį, kuriuo atliekamas darbas, tačiau premijos ir kitos specialiosios išmokos traukiamos į apskaitą tą laikotarpį, kuriuo jos turi būti mokamos (plg. ESS 2010, 4.12).“;

b) 3.010 dalis pakeičiama taip:

„3.010. Gamybos mokesčiai traukiami į apskaitą tada, kai įvyksta mokestinius įsipareigojimus lemianti veikla, sandoriai arba kiti įvykiai (plg. ESS 2010, 4.26). Panašiai subsidijos gamybai traukiamos į apskaitą tada, kai įvyksta sandoris arba įvykis (gamyba, pardavimas, importas ir pan.), dėl kurio subsidija tampa mokėtina (plg. ESS 2010, 4.39).“;

- c) 3.011 dalis pakeičiama taip:
- „3.011. Ataskaitiniu laikotarpiu susikaupiančios palūkanos turi būti traukiamos į apskaitą, neatsižvelgiant į tai, ar jos faktiškai sumokamos (plg. ESS 2010, 4.50 ir toliau). Tai yra daroma nuolat atitinkamai kapitalo sumai. Renta traukiama į laikotarpio, kai turi būti mokama, apskaitą. (plg. ESS 2010, 4.75).“;
- d) 3.012 dalis pakeičiama taip:
- „3.012. Kapitalo pervedimai (investicinės dotacijos ar kiti pervedimai) traukiami į apskaitą tada, kai turi būti atliekamas mokėjimas. (arba pervedimų natūra atveju – kai perleidžiama turto nuosavybė arba panaikinama skola) (plg. ESS 2010, 4.162 ir 4.163).“;
- e) C dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 4.02–4.13)“ pakeičiamas
- „(plg. ESS 2010, 4.02–4.13)“;
- f) 3.015 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
- „Kompensacija darbuotojams – visas darbdavio darbuotojui mokamas atlygis pinigais arba natūra už darbą, kurį darbuotojas atliko per ataskaitinį laikotarpį. (plg. ESS 2010, 4.02).“;
- g) 3.018 dalies c punktas pakeičiamas taip:
- „c) darbdavių nupirkto s prekės ir paslaugos, su sąlyga, kad jų pirkimas atitinka darbo užmokesčio natūra apibrėžimą (t. y. jie nėra tarpinis vartojimas). Visų pirma, darbuotojų vežiojimas tarp darbo vietos ir namų yra jų darbo užmokesčio natūra dalis, išskyrus vežiojimą darbo valandomis. Šiai kategorijai priskiriamos nupirkto s apgyvendinimo paslaugos ir vaikų lopšeliai ir pan. (plg. ESS 2010, 4.05).“;
- h) 3.020 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
- „Visa tai traukiama į apskaitą kaip darbdavių tarpinis vartojimas (plg. ESS 2010, 4.07).“;
- i) 3.023 dalis pakeičiama taip:
- „3.023. Sąlyginės darbdavių socialinės įmokos atitinka kitas socialinio draudimo išmokas, kurias darbdaviai tiesiogiai moka savo darbuotojams, buvusiems darbuotojams ir kitiems teisę jas gauti turintiems asmenims, nedalyvaujant draudimo bendrovei ar autonominiam pensijų fondui (*) (plg. ESS 2010, 4.10). Šios įmokos traukiamos į apskaitą laikotarpiu, kurį buvo atliktas darbas (jeigu jos atitinka privalomas socialines išmokas) arba kai buvo suteiktos išmokos (jeigu jos atitinka savanoriškas socialines išmokas). Sąlyginės darbdavių socialinės įmokos skirstomos į dvi kategorijas: a) Sąlyginės darbdavių pensijų įmokos ir b) Sąlyginės darbdavių ne pensijų įmokos (ESS 2010, 4.10 ir 4.97).
- (*) Jos visų pirma atitinka darbo užmokesčių, kurį darbdaviai ir toliau moka darbuotojams laikinai ligos, motinystės, nelaimingų atsitikimų darbe, invalidumo arba atleidimo atveju, jeigu atitinkamas sumas galima identifikuoti atskirai.“;
- j) D dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 4.14–4.29)“ pakeičiamas
- „(plg. ESS 2010, 4.14–4.29)“;
- k) 3.025 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
- „Šie mokesčiai yra mokami nepriklausomai nuo to, ar gaunamas pelnas (plg. ESS 2010, 4.14).“;
- l) 3.026 dalis pakeičiama taip:
- „3.026. Gamybos ir importo mokesčiai yra skirstomi į:
- produktų mokesčius (D.21):
 - PVM pobūdžio mokesčius (D.211),
 - importo mokesčius ir muitus, išskyrus PVM (D.212),
 - produktų mokesčius, išskyrus PVM ir importo mokesčius (D.214),
 - kitus gamybos mokesčius (D.29)“;

- m) 3.027 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
„3.027. Jie gali būti lygūs pinigų sumai, nustatyta už prekės arba paslaugos vieneta, arba apskaičiuoti *ad valorem* kaip prekės arba paslaugos vieneto kainos arba vertės nustatyta procentinė dalis (plg. ESS 2010, 4.16).“;
- n) 3.028 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
„PVM pobūdžio mokesčiai yra prekių arba paslaugų mokesčiai, kuriuos įmonės renka etapais ir kuriuo galiausiai apmokestinamas galutinis pirkėjas (plg. ESS 2010, 4.17).“;
- o) 3.029 dalis pakeičiama taip:
„3.029 Importo mokesčiai ir muitai, išskyrus PVM – tai privalomieji mokėjimai, išskyrus PVM, kuriais valdžios sektorius arba Europos Sąjungos institucijos apmokestina importuojamas prekes, kad jos galėtų būti išleistos į laisvą apyvartą ekonominėje teritorijoje, ir paslaugas, kurias vieneta s rezidentams teikia vienetai nerezidentai (plg. ESS 2010, 4.18).“;
- p) 3.030 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
„Jiems priskiriami importo muitai ir kiti mokesčiai, pavyzdžiui, importuojamų žemės ūkio produktų mokesčiai, importui taikomos piniginės kompensacinės sumos, akcizo mokesčiai ir pan.“;
- q) 3.031 dalis pakeičiama taip:
„3.031. Mokesčiai produktams, išskyrus PVM ir importo mokesčius, – tai įmonių rezidenčių sukurtų prekių ir paslaugų mokesčiai, kurie yra mokėtini, kai tos prekės ar paslaugos pagaminamos (sukuriamos), eksportuojamos, parduodamos, perleidžiamos, išnuomojamos arba pristatomos arba kai jos panaudojamos savo galutiniam vartojimui arba nuosavam kapitalui formuoti (plg. ESS 2010, 4.19 ir 4.20).“;
- r) 3.035 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
„ESS 2010 pateiktame aprašyme (4.17) nurodyta standartinė PVM sistema, pagal kurią kiekvienai įmonei leidžiama iš PVM sumos, mokėtinos už jos pardavimus, išskaičiuoti mokesčių sumą, kurią ji sumokėjo už tarpinių sąnaudų arba gamybos priemonių pirkimą.“;
- s) 3.038 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
„ESS 2010 4.17 nuostatose nustatytas vienas PVM apskaitos metodas.“;
- t) 3.044 dalis pakeičiama taip:
„3.044. Kitus gamybos mokesčius sudaro visi mokesčiai, kuriuos įmonės turi mokėti vykdydamos gamybinię veiklą, neatsižvelgiant į pagamintų (sukurtų) ar parduotų prekių ir paslaugų kiekį ir vertę (plg. ESS 2010, 4.22). Jie gali būti taikomi gamybos procese naudojamai žemei, ilgalaikiam turtui, darbo jėgai, taip pat tam tikros rūšies veiklai ar sandoriams“;
- u) 3.050 dalies b punktas pakeičiamas taip:
„b) baudos ir delspinigiai bei su mokesčių surinkimu ir susigrąžinimu susijusios išlaidos neturėtų būti traukiamos į apskaitą su mokesčiais, su kuriais jie susiję, nebent jų neįmanoma atskirti (plg. ESS 2010, 4.133).“;
- v) E dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 4.30–4.40)“ pakeičiamas taip:
„(plg. ESS 2010, 4.30–4.40)“;
- w) 3.051 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
„Pagal susitarimą subsidijos produktams į sąskaitas neįrašomos kaip ne rinkos produkcija (P.13) (plg. ESS 2010, 4.30).“;
- x) 3.052 dalis pakeičiama taip:
„3.052 Subsidijos yra skirstomos į:
— subsidijas produktams (D.31):
— subsidijas importui (D.311),
— kitas subsidijas produktams (D.319) ir
— kitas subsidijas gamybai (D.39).“;

- y) 3.053 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
„Pagal susitarimą, subsidijos produktams gali būti siejamos tik su rinkos produkcija (P.11) arba produkcija savo galutiniam naudojimui (P.12) (plg. ESS 2010, 4.33).“;
- z) 3.054 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
„Jos gali apimti nuostolius, kuriuos, įgyvendindamos tikslingą valdžios sektoriaus politiką, patiria valdžios sektoriaus prekybos organizacijos, superkančios produktus iš nerezidentų ir perparduodančios juos mažesnėmis kainomis rezidentams. (plg. ESS 2010, 4.34).“;
- aa) 3.058 dalis pakeičiama taip:
„3.058 Kitos subsidijos gamybai – subsidijos, kurias gamintojai vienetai rezidentai gali gauti vykdydami gamybinę veiklą, išskyrus subsidijas produktams. Ne rinkos gamintojai ne rinkos produkcijai gali gauti kitas subsidijas gamybai tik tada, jei valdžios sektorius šias subsidijas suteikia pagal bendras taisykles, taikomas tiek rinkos, tiek ne rinkos gamintojams (plg. ESS 2010, 4.36). ESS 2010 minimos keturios kitų subsidijų gamybai rūšys (plg. ESS 2010, 4.37): darbo užmokesčio ir darbo jėgos subsidijos, taršos mažinimo subsidijos, lengvatinių palūkanų dotacijos ir PVM kompensacijų perviršis. Šios išmokos daugiausia susijusios su gamybos sąnaudų prisiėmimu arba gamybos metodo pakeitimo parama.“;
- bb) 3.064 dalies antros įtraukos pirmas sakiny s pakeičiamas taip:
„— gamintojams vienetais rezidentams suteikiamos lengvatinių palūkanų dotacijos (plg. ESS 2010, 4.37 c), net jei jomis siekiama skatinti kapitalo formavimą (*).

(*) Tačiau tais atvejais, kai dotacija finansuojama tiek skolos amortizacija, tiek skolos palūkanos ir kai šių dviejų elementų neįmanoma atskirti, visa dotacija laikoma investicine dotacija.“;
- cc) 3.067 dalis iš dalies keičiama taip:
i) antros įtraukos pirmi du sakiniai pakeičiami taip:
„— rinkos reguliavimo agentūros einamieji pervedimai žemės ūkio gamintojų vienetais. Jie turėtų būti traukiami į apskaitą kaip atitinkamo produkto, kuriam taikomas pervedimas, produkcijos sudedamosios dalys, jeigu rinkos reguliavimo agentūra tik perka, parduoda arba sandėliuoja prekes.“;
ii) penktos įtraukos antras ir trečias sakiniai pakeičiami taip:
„Neatsižvelgiant į tai, ar kapitalo pervedimas atliekamas pinigais, ar natūra, jis turėtų lemti atitinkamą finansinio arba nefinansinio turto pokytį, kuris nurodomas vienos arba abiejų sandorio šalių balansuose (plg. ESS 2010, 4.145). Kapitalo pervedimai apima kapitalo mokesčius, investicines dotacijas ir kitus kapitalo pervedimus (plg. ESS 2010, 4.147).“;
- dd) d punktas pakeičiamas taip:
„d) Rinkos reguliavimo agentūros“;
- ee) 3.068 dalis pakeičiama taip:
„Pagal ekonomikos suskirstymą rinkos reguliavimo agentūros:
a) kurios užsiima tik prekių pirkimu, pardavimu arba sandėliavimu, priskiriamos:
i) prekybai, jeigu ekonomika skirstoma į ekonominės veiklos rūšis; ši veikla pagal susitarimą laikoma nefinansinių rinkos paslaugų produkcija;
ii) nefinansinėms bendrovėms ir kvazibendrovėms, jeigu ekonomika skirstoma į sektorius ir šios rinkos reguliavimo agentūros yra laikomos instituciniais vienetais, kaip apibrėžta ESS 2010, o jeigu ne – tam sektoriui, kuriam priklauso didesnis vienetas;
b) kurios užsiima tik subsidijų mokėjimu, priskiriamos:
i) valdžios sektoriaus ne rinkos produkcijos šakoms, jeigu ekonomika skirstoma į ekonominės veiklos rūšis, nes pagal ESS 2010 taisykles tik valdžia (be Europos Sąjungos institucijų) gali mokėti subsidijas;
ii) valdžios sektoriui, jeigu ekonomika skirstoma į sektorius (plg. ankstesnę įtrauką);

- c) kurios užsiima tiek prekių pirkimu, pardavimu arba sandėliavimu, tiek subsidijų mokėjimu:
- i) jeigu ekonomika skirstoma į ekonominės veiklos rūšis: jų gamybos vienetai (vietinio VRV tipo), kurie perka, parduoda ar sandėliuoja prekes, priskiriami prekybos šakai, o kartu su gamybos vienetais – valdžios sektoriaus ne rinkos produkcijos šakoms;
 - ii) valdžios sektoriui, jeigu ekonomika skirstoma į sektorius, nes tik valdžios sektorius gali mokėti subsidijas. Jeigu jos būtų priskirtos kitam sektoriui, tai reikštų, kad rinkos reguliavimo agentūros išmokėtos subsidijos nėra laikomos subsidijomis, kaip apibrėžta ESS 2010.“;
- ff) 3.069 dalies antras sakiny s pakeičiamas taip:
- „Jeigu rinkos reguliavimo agentūros yra priskiriamos valdžios sektoriui, agentūroms išmokėtos subsidijos siekiant reguliuoti rinką (pirkti, sandėliuoti ir perparduoti), traukiamos į apskaitą valdžios sektoriaus skiltyse „Panaudojimas“ ir „Ištekliai“.“;
- gg) F dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 4.41–4.76)“ pakeičiamas taip:
- „(plg. ESS 2010, 4.41–4.76)“;
- hh) 3.070 dalis pakeičiama taip:
- „3.070. Turto pajamos yra finansinio turto arba materialiojo nesukurto turto savininko gaunamos pajamos už lėšų suteikimą arba materialiojo nesukurto turto perdavimą disponuoti kitam instituciniam vienetui (ESS 2010, 4.41).“;
- ii) 3.071 dalis pakeičiama taip:
- „3.071. ESS 2010 turto pajamos skirstomos į:
- palūkanas (D.41);
 - bendrovių paskirstomąsias pajamas (dividendus ir mokėjimus iš kvazibendrovių pajamų) (D.42),
 - tiesioginių užsienio investicijų reinvesticijas (D.43),
 - kitas investicijų pajamas (D.44): draudimo polisų savininkams priskirtinos investicijų pajamos (D.441), investicijų pajamas, mokėtinas pagal pensinius išpareigojimus/teises (D.442); investicijų pajamas, priskirtinas kolektyvinio investavimo fondų acininkams (D.443),
 - rentą (D.45)“;
- jj) 3.073 dalis pakeičiama taip:
- „3.073. ŽŪES susijusi tik su trijų rūšių turto pajamomis:
- palūkanomis (D.41), renta (D.45) draudimo polisų savininkams priskirtinomis investicijų pajamomis(D.441).“;
- kk) paantraštė „2. Palūkanos“ pakeičiama taip:
- „2. Palūkanos**
- (ESS 2010, 4.42–4.52)“;
- ll) 3.077 dalis pakeičiama taip:
- „Palūkanos, gautinos iš žemės ūkio bendrovėms priklausančių vienetų žemės ūkio veiklos, turėtų būti traukiamos į apskaitą. Palūkanos, gautinos iš individualių įmonių, neįtraukiamos į žemės ūkio rūšies ekonominės veiklos verslo pajamų vertinimą, nes manoma, kad didžioji dalis palūkanas duodančio turto nėra susijusi su vienetų žemės ūkio veikla ir kadangi labai sunku šeimos turtą atskirti nuo gamybai naudojamo turto (*).
- (*) Gautinos palūkanos atitinka finansinės sąskaitos dalyje „Kitos gautinos sumos“ (F.8).“;
- mm) 3.079 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:
- „Išlaidos laikomos atlygiu už finansinių tarpininkų savo klientams suteiktas paslaugas, o ne palūkanų mokėjimu (žr. 2.107.1 ir 2.108 i); ESS 2010, 4.51).“;

nn) paantraštė „3. Renta (žemės ir žemės gelmių išteklių)“ pakeičiama taip:

„3. Renta (žemės ir žemės gelmių turtų)“

(ESS 2010, 4.76)“;

oo) 3.080 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Renta atitinka mokėjimus nesukurto materialiojo turto (žemės ir žemės gelmių turto) savininkui už tai, kad jis leidžia tą turtą naudoti kitam vienetai.“;

pp) 3.082 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:

„Ši taisyklė yra pritaikytas ESS rekomendacijos variantas (plg. ESS 2010, 4.73) (?).“;

qq) paantraštė „4. Turto pajamos“ pakeičiama taip:

„4. Draudimo polisų savininkams priskirtinos investicijų pajamos (neįtraukiamos į ŽŪES)“;

rr) 3.086 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Draudimo polisų savininkams priskirtinos investicijų pajamos – visos pirminės pajamos, gautos investavus draudimo techninius atidėjimus ir pensijų lėšas (plg. ESS 2010, 4.68).“;

ss) 3.087 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Draudimo polisų savininkams priskirtinos investicijų pajamos neįtraukiamos į ŽŪES.“;

tt) G dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 4.145–4.167)“ pakeičiamas taip:

„(plg. ESS 2010, 4.145–4.167)“;

uu) 3.089 dalis pakeičiama taip:

„3.089. Investicinės dotacijos – valdžios sektoriaus arba likusio pasaulio sektoriaus kapitalo pervedimai pinigais arba natūra kitiems instituciniams vieneta ms rezidentams ar nerezidentams, skirti visoms ilgalaikių gamybos priemonių įsigijimo sąnaudoms arba jų daliai finansuoti (plg. ESS 2010, 4.152). Likusio pasaulio sektoriaus investicinė ms dotacijoms priskiriamos tiesioginės Europos Sąjungos institucijų dotacijos, skiriamos per Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai (EŽŪFKP).“;

vv) 3.091 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Svarbiausios kitų dotacijų, skiriamų EŽŪGF, EŽŪFKP, ir žemės ūkio investicinių dotacijų rūšys:“;

ww) 3.092 dalis pakeičiama taip:

„3.092. Investicinės dotacijos pinigais traukiamos į apskaitą tada, kai turi būti atliekamas mokėjimas. Investicinės dotacijos natūra traukiamos į apskaitą tada, kai perleidžiama turto nuosavybės teisė (plg. ESS 2010, 4.162).“;

xx) 3.093 dalis pakeičiama taip:

„3.093. Kiti kapitalo pervedimai – pervedimai (išskyrus investicines dotacijas ir kapitalo mokesčius), kuriais tarp įvairių ekonomikos sektorių ir subsektorių arba likusio pasaulio sektoriaus perskirstomas taupymas arba turtas, o ne pajamos. Šie pervedimai gali būti atliekami pinigais arba natūra (skolos prisiėmimo arba skolos panaikinimo atvejai) ir atitinka savanorišką turto pervedimą (ESS 2010, 4.164).“;

yy) 3.095 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:

„Jiems taip pat priskiriami valdžios sektoriaus pervedimai, skirtiper kelerius finansinius metus susidariusiems nuostoliams arba ypatingiems nuostoliams, kuriuos lėmė nuo įmonės nepriklausantys veiksniai, padengti (plg. ESS 2010, 4.165).“;

zz) 3.096 dalis pakeičiama taip:

„3.096 Žemės ūkio atveju kitiems kapitalo pervedimams taip pat priskiriama:

- dotacijos nuolatiniam vaismedžių sodų arba vynuogynų apleidimui,
- dotacijos pieno gamybos nutraukimui arba sumažinimui (tiek, kiek jos aiškiai arba tariamai turi įtakos kvotų vertei),
- kompensacija už ypatingus arba stichinių nelaimių padarytus nuostolius ilgalaikėms gamybos priemonėms, kurios naudojamos žemės ūkio prekių gamybai (t. y. gyvuliams ir įrenginiams) (plg. 2.045 ir 3.067),
- verslo pradžios dotacijos jauniems ūkininkams, išskyrus skirtas turto įsigijimui finansuoti,
- dotacijos turto vertės sumažėjimui kompensuoti arba skoloms sumažinti,
- dideli mokėjimai kompensuojant už žalą ar kūno sužalojimą, už kuriuos nėra kompensuojama pagal draudimo polius (išskyrus ESS 2010 4.165 a punkte apibūdintus valdžios sektoriaus arba likusio pasaulio sektoriaus mokėjimus) ir kurie priteisiami arba dėl jų susitariama neteisminiu būdu, pavyzdžiui, mokėjimai, kuriais kompensuojama dėl didelių sprogimų, naftos išsiliejimų ir pan. atsiradusi žala (ESS 2010, 4.165 h).“;

aaa) H dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 6.02–6.05)“ pakeičiamas taip:

„(plg. ESS 2010, 3.139–3.145)“;

bbb) 3.106 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:

„Toks traktavimas taip pat užtikrina ŽŪES ir ESS 2010 (plg. ESS 2010, 3.140) bei ūkių apskaitos duomenų tinklo mikroekonomikos sąskaitų derėjimą. Be to, nebereikia skirti, kurie gyvuliai turi ilgalaikių gamybos priemonių savybių, o kurie – atsargų savybių.“

7) IV skirsnio 4.06 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Kas priskiriama ir nepriskiriama bendram dirbtų valandų skaičiui, apibūdinta ESS 2010 (11.27 ir 11.28).“

8) V skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 5.03 dalies lentelė pakeičiama taip:

„Gamybos sąskaita		Pajamų formavimo sąskaita		Verslo pajamų sąskaita	
P.1	Produkcija	B.1n	Grynoji pridėtinė vertė	B.2n B.3n	Grynasis likutinis perteklius / grynosios mišriosios pajamos
P.2	– Tarpinis vartojimas	D.1	– Kompensacija darbuotojams	D.41	+ Gautinos palūkanos (*)
P.51c	– Pagrindinio kapitalo vartojimas	D.29	– Kiti gamybos mokesčiai	D.41	– Mokėtinos palūkanos
		D.39	+ Kitos subsidijos gamybai	D.45	– Sumokėta renta
B.1n	= Grynoji pridėtinė vertė	B.2n B.3n	= Grynasis likutinis perteklius / grynosios mišriosios pajamos	B.4n	= Grynosios verslo pajamos
D.29	– Kiti gamybos mokesčiai				
D.39	+ Kitos subsidijos gamybai				
	= Grynoji pridėtinė vertė gamybos veiksnio kaina / gamybos veiksnio pajamos				

(*) Tik žemės ūkio vienetų, organizuotų kaip bendrovės, gautos palūkanos.“;

b) 5.16 dalis pakeičiama taip:

„5.16. Atliekant ilgalaikės tendencijos analizę, Europos Sąjungos pajamų rodiklių indeksai ir pokyčiai skaičiuojami remiantis ES suvestiniais rodikliais, išreikštais eurai pastoviais keitimo kursais: jeigu vertės išreikštos realiomis kainomis (t. y. atėmus vidutinio kainų padidėjimo poveikį), naudojami defliatoriai irgi pagrįsti nustatytais baziniais metais.“

9) VI skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) A dalies antraštės tekstas „(plg. ESS 95, 10 skyrius)“ pakeičiamas taip:

„(plg. ESS 2010, 10 skyrius)“;

b) 6.01 dalies antras sakinytis pakeičiamas taip:

„ESS 2010 (10.13–10.23) aiškiai nurodyta, kad į kainų dedamąją turi būti įtraukti tik su kainomis susiję pokyčiai, o visi kiti pokyčiai turi būti įtraukiami į apimties dedamąsias.“;

c) 6.02 dalies paskutinis sakinytis pakeičiamas taip:

„Kitas kokybės skirtumas, kuris svarbus ŽŪES, yra produkto prekybos tarp dviejų rinkų, kuriose vyrauja skirtingos kainos, pvz., vidaus ir užsienio, pramoninio naudojimo ir pardavimo vartotojams, pasikeitimas (plg. ESS 2010, 10.13–10.18).“;

d) 6.04 dalies paskutinis sakinytis pakeičiamas taip:

„Šiuo atveju ESS 2010 (10.32) nurodyta, kad geriau sumažinti einamųjų metų vertę tinkamu kainų indeksu, kad būtų įvertinti apimties pokyčiai (ESS 2010, 10.01).“;

e) 6.06 dalies paskutinis sakinytis pakeičiamas taip:

„Tai reiškia, kad kiekvienas konkretaus srauto vertės pokytis turi būti priskiriamas arba kainos pokyčiui, arba apimties pokyčiui, arba abiem kartu (plg. ESS 2010, 10.12).“;

f) 6.08 dalis išbraukiama;

g) 6.09 dalies pirmas sakinytis pakeičiamas taip:

„Vadovaujantis ESS 2010 (10.20), ŽŪES apimties pokyčiai vertinami taikant Laspeireso tipo indeksus, o kainų pokyčiai – Paše tipo indeksus.“;

h) 6.13 dalis pakeičiama taip:

„6.13. Metai, naudojami duomenims palyginamosiomis kainomis perduoti ir pateikti, gali skirtis nuo bazinių metų; jie yra vadinami ataskaitiniais metais. Indeksų serijoje ataskaitiniams metams priskiriama vertė 100“;

i) 6.14 dalis pakeičiama taip:

„6.14. Apimties indeksų serija ataskaitinių metų kainomis gaunama susiejant indeksus, apskaičiuotus praeitų metų kainomis (plg. ESS 2010, 10.20).“;

j) 6.16 dalis pakeičiama taip:

„6.16. Pavyzdys.

Panagrinėkime du vienarūšius elementarius produktus A ir B. Toliau pateikta serija yra pagrįsta praeitų metų kainų struktūra:

	$n P_n$	$n - n + 1$ apimties indeksas	$n + 1 P_n$	$n - n + 1$ kainų in- deksas	$n + 1 P_{n + 1}$	$n + 1 - n + 2$ apimties indeksas	$n + 2 P_{n + 1}$	$n + 2 - n + 1$ kainų in- deksas	$n + 2 P_{n + 2}$
A	100	105,0	105	110,0	115	102,0	117	108,0	126
B	300	110,0	330	95,0	314	90,0	283	105,0	297
Iš viso	400	108,8	435	98,6	429	93,2	400	105,8	423

Visumos (A+B) apimtys ir kainų indeksai priklauso nuo kiekvienam produktui (A ir B) suteikto svorio.

Jeigu šios serijos yra išreikštos pagal nustatytus ataskaitinius metus (pvz., n), vienintelis būdas išlaikyti tuos pačius n/n-1 apimtys indeksus yra atskirai grandininio metodu susieti indeksus. Taip atsiranda tokia serija (bazė lygi 100 n):

	n	n + 1	n + 2
A	100	105,0	107,1
B	100	110,0	99,0
Iš viso	100	108,8	101,4

$$(101,4 = 108,8 * 93,2/100)$$

Vertės palyginamosiomis kainomis, išreikštos pagal n ataskaitinius metus:

	n	n + 1	n + 2
A	100	105	107,1
B	300	330	297,0
Iš viso	400	435	405,6

$$(405,6 = 400 * 101,4/100)$$

Todėl prie sąskaitos negalima daugiau nieko pridėti. Pridėjus A ir B vertes palyginamosiomis kainomis gaunama tokia serija:

	n	n + 1	n+2
A + B	400	435	404,1

Išskyrus metus, einančius po ataskaitinių metų, serijos su naujomis nuorodomis negali būti sudedamos.““;

k) 6.17 dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„Remiantis ESS 2010 (10.23), nesudedami palyginamųjų kainų duomenys yra skelbiami be jokio koregavimo (*).“

(*) Tačiau neatmetama galimybė, kad tam tikromis aplinkybėmis duomenų rengėjai gali nuspręsti pašalinti neatitiktumus, norėdami pagerinti bendrą duomenų nuoseklumą.“;

l) B skirsnio 4 punkto antraštė pakeičiama taip:

„4. Pridėtinės vertės apskaičiavimas nustatytų metų kainomis“;

m) 6.18 dalies paskutinis sakiny s pakeičiamas taip:

„Teoriškai teisingas metodas pridėtinėi vertėi nustatytų metų kainomis apskaičiuoti yra atlikti „dvigubą defliaciją“ (plg. ESS 2010, 10.31–10.32).“;

n) 6.20 dalis pakeičiama taip:

„6.20. Pavyzdys.

Toliau pateikiama produkcijos ir tarpinio vartojimo dabartinių verčių ir verčių praėjusių metų kainomis (apimčių) serija:

	n P n	n + 1 P n	n + 1 P n + 1	n + 2 P n + 1	n + 2 P n + 2
Produkcija	150	160	170	180	200
Tarpinis vartojimas	40	30	35	40	45

Pridėtinė vertė apimtimi gaunama iš produkcijos apimties atėmus tarpinio vartojimo apimtį. Gaunama tokia serija:

	$n P_n$	$n + 1 P_n$	$n + 1 P_{n + 1}$	$n + 2 P_{n + 1}$	$n + 2 P_{n + 2}$
Bendroji pridėtinė vertė	110	130	135	140	155

Taip gaunami šie apimties indeksai praėjusių metų kainomis:

	$n + 1$	$n + 2$
Bendroji pridėtinė vertė	118,2	103,7

$$(118,2 = 130/110 * 100) (103,7 = 140/135 * 100)$$

Bendroji tam tikrų metų pridėtinė vertė n metų kainomis (nustatytų metų kainomis) gaunama dabartinę n vertę padauginus iš apimties grandininio indekso.

$$PV_{n + 1} (n \text{ metų kainomis}) = 110 * 1,182 = 130$$

$$PV_{n + 2} (n \text{ metų kainomis}) = 110 * 1,182 * 1,037 = 135$$

II PRIEDAS

Reglamento (EB) Nr. 138/2004 II priedas iš dalies keičiamas taip:

1) 32.2 punktas pakeičiamas taip:

		„Ataskaitinių metų n duomenys		
		a	b	c
Straipsnis	Kintamųjų sąrašas	n metų lapkričio mėn. (ŽŪES įverčiai)	n + 1 metų sausio mėn. (ŽŪES įverčiai)	n + 1 metų rugsėjo mėn. (galutiniai ŽŪES įverčiai)
32.2	BPKF (gyvuliai)	—	—	X“

2) 33.3 punktas pakeičiamas taip:

		„Ataskaitinių metų n duomenys		
		a	b	c
Straipsnis	Kintamųjų sąrašas	n + 1 metų lapkričio mėn. (ŽŪES įverčiai)	n + 1 metų sausio mėn. (ŽŪES įverčiai)	n + 1 metų rugsėjo mėn. (galutiniai ŽŪES įverčiai)
33.3	KITAS BPKF (įskaitant pagrindinį žemės gerinimą ir MTTP)	—	—	X“